

KARTA OPISU MODUŁU KSZTAŁCENIA		
Nazwa modułu/przedmiotu Chemia wody i ścieków		Kod 1010102211010130167
Kierunek studiów Inżynieria Środowiska II stopień	Profil kształcenia (ogólnoakademicki, praktyczny) (brak)	Rok / Semestr 1 / 1
Ścieżka obieralności/specjalność Zaopatrzenie w wodę, ochrona wód i gleby	Przedmiot oferowany w języku: polski	Kurs (obligatoryjny/obieralny) obligatoryjny
Stopień studiów: II stopień	Forma studiów (stacjonarna/niestacjonarna) stacjonarna	
Godziny Wykłady: 30 Ćwiczenia: 30 Laboratoria: 15 Projekty/seminaria: -		Liczba punktów 5
Status przedmiotu w programie studiów (podstawowy, kierunkowy, inny) (brak)		(ogólnouczelniany, z innego kierunku) (brak)
Obszar(y) kształcenia i dziedzina(y) nauki i sztuki nauki techniczne		Podział ECTS (liczba i %) 5 100%
Odpowiedzialny za przedmiot / wykładowca:		
Dr inż. Dobrochna Ginter-Kramarczyk email: dobrochna.ginter-kramarczyk@put.poznan.pl tel. (61) 6653496 Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska Pl. Skłodowskiej ? Curie 1, 61-118 Poznań		Dr inż. Izabela Kruszelnicka email: izabela.kruszelnicka@put.poznan.pl tel. (61) 6653496 Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska Pl. Skłodowskiej ? Curie 1, 61-118 Poznań
Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych:		
1	Wiedza:	Zakres wiedzy przyrodniczej (geografia, biologia, chemia, fizyka) na poziomie studiów inżynierskich oraz znajomość tematyki dotyczącej podstawowych zagadnień fizyko-chemii wody i ścieków oraz stopnia zanieczyszczenia wody i ścieków z literatury, baz danych oraz innych właściwie dobranych źródeł. Fizyka, chemia i biologia na poziomie 6KRK
2	Umiejętności:	Student rozpoznaje i opisuje podstawowe procesy zachodzące w środowisku wodnym. Potrafi rozróżnić i scharakteryzować ekosystemy wodne. Potrafi wskazać przyczyny i skutki różnych zanieczyszczeń środowiska wodnego oraz ich wpływ na zdrowie człowieka. Potrafi oznaczyć podstawowe parametry charakterystyczne dla wody i ścieków. Chemia środowiska: rozwiązywanie zadań i wykonywanie pomiarów na poziomie 2 KRK
3	Kompetencje społeczne	Świadomość konieczności ciągłego aktualizowania i uzupełniania wiedzy i umiejętności.
Cel przedmiotu: Przekazanie szczegółowej wiedzy w zakresie chemii wody i ścieków; procesów fizycznych i chemicznych występujących w środowiskach wodnych; podstaw działań technicznych, i prawnych w zakresie zapobiegania, powstawania oraz redukcji zanieczyszczeń wody.		
Efekty kształcenia i odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia		
Wiedza:		
1. Student ma uporządkowaną i podbudowaną teoretycznie wiedzę na temat wody jako podstawowego elementu środowiska. Zna podział naturalnych wód śródładowych. Zna wpływ składników wody na procesy biochemiczne środowiska naturalnego. (uzyskiwana na wykładzie) - [K2_W01, K2_W03, K2_W05]		
2. Student ma wiedzę w zakresie technicznych metod zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń oraz redukcji zanieczyszczeń zarówno wody jak i ścieków. Zna źródła i rodzaje zanieczyszczeń wód naturalnych oraz wpływ zanieczyszczeń na biocenozę wód. (uzyskiwana na wykładzie) - [K2_W03, K2_W07]		
3. Student zna przebieg procesów krótko i długoterminowych w środowisku wodnym, ma wiedzę na temat cykli biogeochemicznych w środowisku wodnym. (uzyskiwana na wykładzie) - [K2_W03, K2_W05,]		
4. Student ma wiedzę na temat ścieków i osadów ściekowych jako czynników zanieczyszczających środowisko. Zna specyficzne substancje organiczne i mineralne występujące w ściekach oraz ich wpływ na środowisko naturalne i ich wpływ na organizmy żywe. (uzyskiwana na wykładzie) - [K2_W03, K2_W07, K2_W04]		
5. Student ma uporządkowaną wiedzę w zakresie modeli realizacji polityki ochrony wód i oczyszczania ścieków, w zakresie podstaw prawnych w dziedzinie ochrony środowiska oraz organizacji służb ochrony środowiska. (uzyskiwana na wykładzie) - [K2_W02, K2_W03, K2_W05, K2_W08]		
Umiejętności:		

<p>1. Student potrafi pozyskiwać informacje na temat stopnia zanieczyszczenia wody oraz obciążenia w ściekach z literatury, baz danych oraz innych właściwie dobranych źródeł. (uzyskiwane na ćwiczeniach laboratoryjnych) - [K2_U01]</p> <p>2. Student potrafi dokonać obliczeń matematycznych wynikających z praw chemii i fizyki w odniesieniu do badanej wody lub ścieków. (uzyskiwane na ćwiczeniach audytoryjnych) - [K2_U01, K2_U04,]</p> <p>3. Student potrafi praktycznie zastosować normy i standardy służące do oceny jakości wody i ścieków. (uzyskiwane na ćwiczeniach laboratoryjnych) - [K2_U01, K2_U05 K2_U08, K2_U09,]</p>
Kompetencje społeczne:
<p>1. Student rozumie potrzebę pracy zespołowej w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych. (uzyskiwane na ćwiczeniach laboratoryjnych) - [K2_K03, K2_K04]</p> <p>2. Student ma świadomość konieczności weryfikacji aspektów prawnych związanych z ochroną wód i oczyszczania ścieków. (uzyskiwane na ćwiczeniach laboratoryjnych) - [K2_K05]</p> <p>3. Student widzi konieczność systematycznego pogłębiania i rozszerzania swoich kompetencji, rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie. (uzyskiwane na ćwiczeniach audytoryjnych i laboratoryjnych) - [K2_K01]</p>

Sposoby sprawdzenia efektów kształcenia

-Wykład:

- Egzamin pisemny w terminie podanym na początku semestru po zakończeniu wykładów; czas trwania 90 min,(4 pytania; sprawdzenie efektu W01, W03, W05, W07)

- ewentualna indywidualna dyskusja po ogłoszeniu wyników pracy pisemnej.

Ćw. audytoryjne:

- 90-minutowe kolokwium zaliczeniowe w ostatnim tygodniu semestru (12 zadań; sprawdzenie efektu W01, W03, U01);

- 2 mini-kolokwia pisemne w ciągu semestru;

Ocenianie poprawności samodzielnie rozwiązanych zadań (praca własna studenta; sprawdzenie efektu U01, U03, K01)

-ocenie ciągłe na każdych zajęciach (premiowanie aktywności)

Laboratorium:

- każde ćwiczenie laboratoryjne poprzedzone będzie 15 minutową wejściówką sprawdzającą gotowość studentów do wykonania ćwiczenia- doświadczenia (sprawdzenie efektu U01, U08)

- opracowanie i obrona indywidualna lub zespołowa pisemnych sprawozdań z każdego ćwiczenia (sprawdzenie efektu U01, U04,U09, W07, W05)

Treści programowe

-Rola wody w tworzeniu klimatu ziemskiego. Ziemski cykl hydrologiczny. Zasoby wodne Polski.

-Budowa cząsteczki wody, moment dipolowy, wiązanie wodorowe. Stany skupienia wody, struktura wody ciekłej, pary i lodu. Wykres fazowy wody, zjawiska związane z przejściami fazowymi.

-Analiza fizyko-chemiczna składników naturalnych oraz zanieczyszczeń wchodzących w skład wody i ścieków.

-Właściwości fizyczne wody: stała dielektryczna, ciepło właściwe, przewodnictwo cieplne, napięcie powierzchniowe, konduktywność , absorpcja promieniowania świetlnego, rozpuszczalność gazów i cieczy. Gęstość wody i zjawiska z nią związane. Właściwości chemiczne wody: dysocjacja, iloczyn jonowy, odczyn, izotopia.

-Procesy wzbogacania wód w składniki mineralne: skład chemiczny i struktura minerałów, skład fizykochemiczny gleb, procesy wietrzenia.

-Rola wymiany jonowej w kształtowaniu składu wód naturalnych. Wodne układy dyspersyjne.

-Kształtowanie się składu wód od opadowych do podziemnych.

-Klasyfikacja wód naturalnych według składu jonowego i stopnia mineralizacji. Dytlenek węgla. Równowaga węglanowo-wapniowa. Podstawowe wskaźniki składu jonowego wody.

-Eutrofizacja wód. Związki azotowe jako wskaźniki zanieczyszczenia wód. Metale ciężkie w wodach i ich toksyczne oddziaływanie w wodach. Naturalne związki organiczne w wodach.

-Zanieczyszczenia wód ściekami miejskimi i przemysłowymi. Zanieczyszczenie wód ropą naftową i jej pochodnymi. Zanieczyszczenie wód syntetycznymi związkami organicznymi: fenole, związki powierzchniowo czynne, środki ochrony roślin, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne.

-Uboczne produkty dezynfekcji wody. Promieniotwórcze zanieczyszczenie wód. Szacowanie ryzyka zdrowotnego. Normy jakości wód i ścieków.

Literatura podstawowa:

1. Dojlido J.R.: Chemia wód powierzchniowych, Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Białystok, (1995).

2. Hermanowicz W. i inni, Fizyko-chemiczne badanie wody i ścieków, Arkady, Warszawa, (1998)

3. Hermanowicz W., Dojlido J., Dożańska W., Koziarowski B., Zerbe J., Fizyko-chemiczne badanie wody i ścieków, Arkady, Warszawa, (1999)

4. Gomółka E., Szaynok A., Chemia wody i powietrza, Wrocław 1997

Literatura uzupełniająca:

1. Anielak A.M., Chemiczne i fizykochemiczne oczyszczanie ścieków, PWN, Warszawa,2002

2. Atkins P.W., Chemia fizyczna, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2001

Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta		
Czynność	Czas (godz.)	
1. Udział w wykładach	30	
2. Udział w ćw. audytoryjnych	30	
3. Udział w zajęciach laboratoryjnych	15	
4. Udział w konsultacjach związanych z realizacją ćw. audytoryjnych	2	
5. Przygotowanie się do zaliczenia końcowego z ćw. audytoryjnych	20	
6. Przygotowanie się do egzaminu i obecność na egzaminie	20	
7. Przygotowanie się do ćwiczeń laboratoryjnych i zaliczenia końcowego	8	
Obciążenie pracą studenta		
forma aktywności	godzin	ECTS
Łączny nakład pracy	125	5
Zajęcia wymagające bezpośredniego kontaktu z nauczycielem	77	3
Zajęcia o charakterze praktycznym	45	2